

Investițiile straine și impactul propunerilor de impozitare a profitului: 7 capcane ale noilor masuri fiscale

Pachetul 2 de masuri fiscale dedicate reducerii deficitului bugetar al României care propune, printre altele, rescrierea regulilor de impozitare a profitului aduce o veste buna, întrucât elimina impozitul minim pe cifra de afaceri (IMCA) care a complicat viața (și costurile) companiilor mari din România în ultimii trei ani. Dar, în același timp, o alta modificare din Pachet pare sa exemplifice perfect proverbul „au dat din lac în puț”.

Aceasta propunere vizeaza limitarea deductibilității pentru anumite servicii intra-grup, ceea ce va determina, evident, creșterea bazei de impozitare și, prin urmare, creșterea veniturilor la buget. Pe lângă primul obiectiv declarat, de creștere a încasarilor, întru diminuarea unuia dintre cele mai mari deficite bugetare din UE, se invoca și un al doilea, acela de a opri „externalizarea” profiturilor de catre companiile multinaționale. Însa adoptarea masurii în forma actuala ar avea efecte colaterale majore negative, unele clar neintenționate: discriminarea unor jucatori din piața, distorsionarea concurenței și chiar descurajarea investițiilor straine - ar fi doar câteva dintre acestea.

În ultimele zile s-a scris mult și detaliat despre mecanismul propus de Ministerul Finanțelor, așa ca nu o sa insist pe aspecte tehnice. Important de reținut este ca în practica, deseori, aceste cheltuieli vor fi integral nedeductibile, în ciuda unor permisibilități aparente. Sa nu uitam ca structura economiei României, ca și a altor țari dezvoltate și a celor aflate în categoria „emerging markets” este bazata puternic pe sectorul de servicii. Astfel ca un asalt asupra unui segment important al acestei sector nu are cum sa nu produca consecințe serioase.

Spre deosebire de companiile românești, care nu apeleaza încă masiv la servicii intra-grup, multinaționalele se bazeaza pe know-how, infrastructura și finanțare de la companiile-mama și afiliate. Efectele sinergetice și eficiența crescuta a acestor practici globale sunt bine cunoscute și aplicate de catre toți marii jucatori, indiferent de naționalitate. Așa ca limitarea deductibilității acestor costuri înseamna, practic, o cota de impozitare mai ridicata pentru firme cu capital strain decât pentru competitorii lor locali. Am putea spune chiar ca ne vom trezi în fața unei

discriminari fiscale. Dacă firmele românești rămân cu o rată de impozitare mai favorabilă, iar străinii cu una semnificativ mai mare, distorsiunea concurențială va fi evidentă. Și cum în orice piață marjele și competitivitatea contează, asemenea diferențe pot schimba inclusiv cotele de piață.

În spatele facturilor de consultanță sau dobânzi plătite în afara țării stau costuri reale ale grupurilor internaționale – personal, infrastructură IT, finanțare mai ieftină datorită ratingurilor internaționale mai bune etc. Toate acestea sunt împărțite între subsidiare prin formule acceptate la nivel global, inclusiv prin regulile de prețuri de transfer la care România a aderat (N.B. regulile OCDE, chiar dacă încă nu e membră). Prin schimbarea brusca a regulilor, România risca să lovească exact în avantajele de scalabilitate și eficiență care fac atractive investițiile străine în economia țării noastre.

Am identificat nu mai puțin de **7 puncte de impact economic și juridic** pe care le-ar putea genera noua regulă de stabilire a profitului impozabil pentru multinaționale. Pe lângă **(1) distorsiunile concurențiale** mai sus pomenite, sunt: **(2) costuri de funcționare mai mari** pentru companiile internaționale, ceea ce ar reduce atractivitatea României ca destinație investițională și ar scumpi costul investițiilor realizate cu aceste finanțări. Apoi, **(3) posibile litigii juridice**, având în vedere că măsuri similare pot intra în conflict cu alte legi și pot avea inclusiv valențe neconstituționale. Apare, de asemenea, **(4) dubla impunere**, adică aceleași venituri să fie taxate de două ori – o dată în România, o dată în țara ce încasează venitul. De asemenea, este posibil să apară **(5) conflicte cu dreptul european**, întrucât restricționarea deductibilității poate fi interpretată ca o barieră în calea liberei circulații a capitalului. **(6) Tratatul privind protecția reciprocă a investițiilor**, la care România este parte (e.g. cu SUA), reprezintă un alt aspect de care, poate, nu s-a ținut cont în formularea propunerii ca atare. Aceste tratate conțin prevederi clare privind principiul nediscriminării între investitorii străini și cei locali. Nu în ultimul rând, avem aspectul **(7) acordurilor de preț în avans** emise de ANAF în ultimii ani, a căror relevanță și valabilitate este pusă sub semnul întrebării. Aici devine esențial de analizat rolul pe care legislația privind prețurile de transfer îl va mai avea în practică, mai ales în ceea ce privește corectitudinea tranzacțiilor intra-grup și conformitatea cu standardele internaționale. În condițiile nedeductibilității serviciilor, e clar că dosarele de prețuri de transfer pentru acestea nu vor mai fi utile.

Autoritățile indică faptul că s-au inspirat din legislațiile americană și poloneză. Realitatea este însă complet altă. În SUA, plafonul de 3% se aplică raportat la toate cheltuielile companiei, nu izolat doar la anumite categorii, iar pragul de aplicabilitate vizează doar companiile foarte mari, cu o cifră de afaceri anuală de peste 500 milioane dolari SUA, plus că există multiple excepții și mecanisme de verificare punctuală a tranzacțiilor. Polonia, la rândul său, a introdus filtre suplimentare și excepții, după ani de analiză a realităților economice. România pare că a preluat doar „titlul” și a transformat o măsură tehnică într-un instrument rigid și potențial pagubos pe termen lung.

Ce ar fi de făcut? În primul rând, **adaptarea legislației la bunele practici internaționale**, inclusiv introducerea unor praguri de aplicabilitate și excepții bine definite. În al doilea rând, **consultarea reală a mediului de afaceri**, pentru a calibra măsurile pe specificul tranzacțiilor intra-grup. În al treilea rând, **menținerea unui cadru predictibil**, care să nu contrazică regulile europene și tratatele bilaterale de protecție a investițiilor.

Reforma fiscală nu poate fi redusă la o simplă ecuație de colectare mai mare a taxelor. Este nevoie de echilibru între interesele statului și sustenabilitatea mediului de afaceri. Dacă noile reguli vor fi aplicate fără discernământ, România risca să-și sacrifice competitivitatea și să trimită un semnal periculos investitorilor străini. Ar fi mai înțelept să construim un sistem fiscal echitabil, coerent și aliniat la standardele internaționale.

